

תמצית הפרשה

פרשת בהעלותך

פרשת בהעלותך ממשיכה כמו סוף פרשת נשא בדברים שנאמרו לישראל בא' ניסן בשנה השנייה לצאתם מארץ מצרים, והם פרשת המנוחה, פרשת הלויים, ופרשת הפסח, ואח"כ חזרת התורה לחודש אייר, שבכ' בו נסעו בני ישראל ממדבר סיני, והתורה מספרת על פרשת המתאוננים ועל התאווה שנתאוו בני ישראל ועונשם, ועל חטא מרים וצרתה, ועל נסיעת ישראל לאחר שמרים נתרפאה מצרתה.

המנוחה - המנוחה עשויה מקשה זהב, ונרות המנוחה יאירו לכיוון הנר האמצעי.

סדר הכשרת הלויים לעבודה - הזאת מי חטאת תספורת וכבוס בגדים, פר לעולה ופר לחטאת, בני ישראל סמכו ידיהם על הלויים ואהרן הניפם, הלויים סמכו ידיהם על הפרים, ואז באו לעבוד באוהל מועד במקום הבכורים.

הלויים עובדים מגיל עשרים וחמש ועד חמישים, ואח"כ ישמרו משמרת המשכן.

קרבן פסח - הקב"ה ציוה את בני ישראל על מצוות הפסח. בני ישראל הקריבו את הפסח כהלכתו בי"ד ניסן בשנה השנייה ליציאת מצרים, באו לפני משה אנשים שהיו טמאים ולא יכלו להקריב הפסח, ושאלו למה נגרע, משה שאל את הקב"ה והקב"ה אמר לו שמי שהיה טמא או שהיה רחוק מהמקדש יקריב קרבן פסח בי"ד אייר, ויאכלהו בלילה על מצות ומרורים, ודינו כדין הפסח, אבל מי שיכל להקריב ולא הקריב בי"ד ניסן ענוש כרת. גר חייב בפסח כישראל.

עמוד הענן - המשכן היה מכוסה ביום בעמוד ענן ובלילה בעמוד אש, הסימן לנסיעה הוא כשהענן עולה, ובמקום שהענן שוכן שם יחנו.

התקיעה בחצוצרות - משה נצטווה לעשות שתי חצוצרות כסף מקשה אחת, תקיעה אחת בשתי החצוצרות היא סימן למקרא העדה, תקיעה אחת בחצוצרה אחת היא סימן למקרא הנשיאים, תרועה זה סימן לנסיעה של החונים בצד מזרח, ובתרועה השנייה יסעו החונים בדרום, במלחמה מריעים בחצוצרות, וכן במועדים ובראשי חדשים. הכהנים הם התוקעים.

מסע בני ישראל - בכ' אייר בשנה השנייה ליציאת מצרים עלה הענן מהמשכן, ואז נסעו בני ישראל ג' ימים (כ' עד כ"ב אייר). תענית כ"ט. לפי הסדר דלהלן: יהודה ישכר וזבולון, בני גרשון ובני מררי, ראובן שמעון וגד, בני קהת, אפרים מנשה ובנימין, דן אשר ונפתלי. הארון נסע לפני ישראל, וענן ד' היה עליהם. יתרו רצה לחזור לארצו, ומשה שכנעו לבוא עם ישראל.

פרשת המתאוננים - העם התאוננו ובערה אש ואכלה בקצה המחנה, משה התפלל והאש שקעה, וקרא שם המקום תבערה.

פרשת בשר תאווה והאצלת הרוח על הזקנים - האספסוף ביקשו בשר כי לא מספיק להם המן ובכו, משה אמר לקב"ה שאינו יכול לשאת את העם, ואין לו בשר לתת להם, הקב"ה אמר לו שהוא יאציל מהרוח שעל משה על שבעים זקנים וישאו אתו במשא העם, והוא יתן להם בשר ל' ימים (כ"ג אייר עד כ"ט סיון). תענית כ"ט. משה אמר להם שיזמינו עצמם לבשר שיהיה להם חודש ימים, משה אסף שבעים זקנים והקב"ה האציל עליהן הרוח שעל משה, אלדד ומידד התנבאו במחנה, משה אמר ליהושע שהלוואי כולם היו נביאים, הרוח הביאה שלום מן הים, כולם אספו לפחות עשרה חמרים, בעודם אוכלים הרג ד' מהם רבים ונקברו שם.

חטא מרים - מרים ואהרן דיברו על משה, הקב"ה קרא להם ואמר להם ששאר נביאים מתנבאים בחלום, אבל משה מתנבא באספקלריא המאירה, מרים נצטרעה, משה התפלל לרפואתה, הענן סר מעל האוהל ובני ישראל המתנינו למרים ז' ימים (כ"ב – כ"ט סיון). תענית כ"ט.

מקום חנית בני ישראל - הר חורב, תבערה, קברות התאווה, חצרות, מדבר פארן.

הפטרה

מאורעות התקופה - בתום שבעים שנה לגלות בבל עלו רבים מבני ישראל לארץ ישראל עם יהושע בן נון צדוק הכהן הגדול ועם זרובבל, והחלו בבניית בית המקדש השני ברשותו של כורש מלך פרס, בנו את המזבח והקריבו בו קרבנות, הגויים שבארץ ישראל הלשינו לכורש שישראל רוצים למרוד בו, ובעקבות כך הופסקה הבניה, המלך דריוש נתן רשות לישראל לחזור ולבנות את בית המקדש, ובנייתו הסתיימה בשנת שש לדריוש. (ספר עזרא). זכריה היה מאחורוני הנביאים ונתנבא בימים אלו של תחילת בנין בית שני.

תמצית הפרשה

ההפטרה היא נבואת זכריה אודות גאולת ישראל והשראת השכינה בכלל ישראל. וכן נבואתו בא ראה את מלאך ד' מתרה ביהושע הכהן הגדול שיסיר הבגדים הצואים מעליו והיינו בניו שלא מיחה בהם על שנשאו נשים שאינן כשרות לכהונה, ואם ילך בדרך התורה יקבל שכר, ובית המקדש ימשיך להבנות. עוד נתנבא זכריה שהוא רואה מנורת זהב (שזה מעין הפרשה העוסקת בהדלקת המנורה. לבוש סימן תקמ"ט), והמלאך הסביר לו שזה בא לומר לו שבנין בית המקדש לא יהיה "לא בחיל ולא בכח כי אם ברוחי אמר ד' צבקות".